

ดูแลให้ความช่วยเหลือสม่ำเสมอ...จึงถือเป็นผู้อุปการะตามกฎหมาย ครับ !

คดีพิพาทที่นำมาเล่าสู่กันฟังในฉบับนี้ เป็นเรื่องราวของผู้มีสิทธิรับเงินสงเคราะห์ครอบครัวของข้าราชการที่เสียชีวิตตามกฎหมาย กรณี “ผู้อุปการะ” ซึ่งจะต้องมีพฤติการณ์อย่างไร

ข้อเท็จจริงในคดีนี้มีว่า นายทองได้ยื่นขอรับเงินสงเคราะห์ครอบครัวของนางสาวก้าไลข้าราชการที่เสียชีวิตโดยไม่มีคู่สมรส ไม่มีบุตรและบิดามารดาถึงแก่กรรมแล้ว แต่คณะกรรมการฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษา (ช.พ.ค.) มีมติจ่ายเงินสงเคราะห์ครอบครัวให้แก่นางสร้อย

นายทองเห็นว่า นางสาวก้าไลได้ทำพินัยกรรมระบุในส่วนของเงินสงเคราะห์ครอบครัวว่าหากนางสาวก้าไลเสียชีวิตให้หลานหรือใครใช้เงินสงเคราะห์ครอบครัวจัดการงานศพตามสมควร ส่วนเงินสงเคราะห์ครอบครัวที่เหลือให้คนจัดการเรื่องศพ ซึ่งนายทองเป็นผู้จัดงานพิธีศพของนางสาวก้าไล และตนเองมีความสัมพันธ์ฉันท์เครือญาติกับนางสาวก้าไล จึงเป็นผู้อุปการะของนางสาวก้าไลผู้มีสิทธิรับเงินสงเคราะห์ครอบครัว

นายทองจึงยื่นฟ้อง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติของคณะกรรมการ ช.พ.ค.

คดีนี้มีประเด็นที่น่าสนใจว่า นายทองเป็น “ผู้อุปการะ” นางสาวก้าไลตามกฎหมายหรือไม่ ? โดยข้อ 6 ของระเบียบคุรุสภา ว่าด้วยการฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนสมาชิกคุรุสภา พ.ศ. 2540 (ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น) ปัจจุบันคือระเบียบสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ว่าด้วยการฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2550 กำหนดว่า ผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ครอบครัวได้แก่ (1) คู่สมรส บุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงบุตรนอกสมรสที่บิดารับรองแล้ว และบิดา-มารดาของสมาชิก ช.พ.ค. (2) ผู้อุปการะอย่างบุตรของสมาชิก ช.พ.ค. (3) ผู้อุปการะสมาชิก ช.พ.ค. ซึ่งหากผู้มีสิทธิรับเงินสงเคราะห์ครอบครัวลำดับก่อนยังมีชีวิตอยู่ ผู้ที่อยู่ในลำดับถัดไปย่อมไม่มีสิทธิ และตามข้อ 8 ของระเบียบฉบับเดียวกันกำหนดว่า กรณีที่สมาชิก ช.พ.ค. ระบุผู้มีสิทธิรับเงินสงเคราะห์ครอบครัว ให้จ่ายเงินสงเคราะห์ครอบครัวให้แก่บุคคลนั้น

นายทองเป็นผู้มีสิทธิรับเงินสงเคราะห์ครอบครัว หรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงรับฟังจากบุคคลผู้ไม่มีส่วนได้เสียว่า ขณะที่นางสาวก้าไลมีชีวิตอยู่ได้ส่งเสียค่าเล่าเรียนให้บุตรของนางสร้อยตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงมหาวิทยาลัย โดยนางสร้อยและบุตรเป็นผู้ให้การดูแลนางสาวก้าไลอย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นจัดการอาหาร การไปโรงพยาบาล รวมถึงการพานางสาวก้าไลไปซื้อของหรือไปธุระอื่น ๆ พฤติกรรมของนางสร้อยถือเป็นผู้อุปการะนางสาวก้าไลตามข้อ 6 ของระเบียบคุรุสภา ว่าด้วยการฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนสมาชิกคุรุสภา พ.ศ. 2540

ทั้งนี้ การเป็นผู้อุปการะสมาชิก ช.พ.ค. ตามระเบียบดังกล่าว ไม่จำเป็นต้องเป็นการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินเท่านั้น การดูแลช่วยเหลือก็อยู่ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิก ช.พ.ค. มีการดำรงชีวิตและมีความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันที่ดีถือได้ว่าเป็นผู้อุปการะ นายทอง (ผู้ฟ้องคดี) ซึ่งเป็นหลานได้มาเยี่ยมเยียนนางสาวก้าไลปีละหนึ่งถึงสองครั้งเท่านั้น จึงไม่เป็นผู้อุปการะของนางสาวก้าไลที่มีสิทธิรับเงินสงเคราะห์ครอบครัว

สำหรับพินัยกรรมของนางสาวก้าไลที่กำหนดเกี่ยวกับการจัดการเงินสงเคราะห์ครอบครัว เมื่อเงินสงเคราะห์ครอบครัวไม่ใช้ทรัพย์สินที่นางสาวก้าไลมีก่อนหรือขณะถึงแก่ความตาย จึงไม่ใช่ทรัพย์สินมรดกที่นางสาวก้าไลจะจัดสรรหรือยกให้แก่บุคคลใดนอกเหนือจากบุคคลผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ครอบครัวตามที่กำหนดไว้ในระเบียบคุรุสภา ดังนั้น เฉพาะส่วนการระบุเงินสงเคราะห์ครอบครัวส่วนที่เหลือให้แก่คนจัดการเรื่องศพ จึงไม่มีผลบังคับใช้ และกรณีนี้ไม่ถือว่าสมาชิก ช.พ.ค. ใ้ระบุผู้มีสิทธิรับเงินสงเคราะห์ครอบครัวตามข้อ 8 ของระเบียบฉบับเดียวกัน

ดังนั้น มติให้จ่ายเงินสงเคราะห์ครอบครัวของนางสาวก้าไลให้แก่นางสร้อย จึงชอบด้วยระเบียบคุรุสภา ว่าด้วยการฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนสมาชิกคุรุสภา พ.ศ. 2540 (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 944/2556)

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้วางบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการที่ดีว่า (1) เงินสงเคราะห์ครอบครัวไม่ใช่ทรัพย์สินที่เจ้ามรดกมีก่อนหรือขณะถึงแก่ความตาย จึงไม่ใช่ทรัพย์สินมรดก บุคคลผู้มีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ครอบครัวจึงเป็นไปตามระเบียบกำหนด (2) การจ่ายเงินให้ผู้มีสิทธิรับเงินสงเคราะห์ครอบครัวในฐานะ “ผู้อุปการะ” ต้องพิจารณาพฤติกรรมอันเป็นที่รับรู้ของบุคคลโดยทั่วไปในเรื่องการให้ความช่วยเหลือดูแลเรื่องสภาพความเป็นอยู่และการรักษาพยาบาลที่ได้กระทำอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ จึงเป็นผู้อุปการะมีสิทธิรับเงินสงเคราะห์ครอบครัว...ครับ

นายปกครอง
